

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Priecelovej a členiek JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci žalobcu: **JUDr. M. B.**, správkyne konkurznej podstaty úpadcu A., a. s., H., IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. J. P., Š., proti žalovaným v **1. rade: Ing. A. H., nar. X., bytom J.**, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., K., v **2. rade: A. F., nar. X., bytom K.** a v **3. rade: M. F., nar. X., bytom K.**, obaja zastúpení advokátkou JUDr. D. H., P., o **určenie neúčinnosti právnych úkonov**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cb/984/2001-144 z 27. januára 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky späťvzatie návrhu v časti o určenie neúčinnosti notárskej zápisnice č. N18/99, Nz18/99 z 01. 02. 1999 a notárskej zápisnice N17/99, Nz17/99 z 01. 02. 1999 **p r i p ú ť a**, v tejto časti rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cb/984/2001-144 z 27. januára 2010 **z r u ť u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.

Vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému v 1. rade trovy odvolacieho konania vo výške 77,29 eur na účet jeho právneho zástupcu.

Žalovaným v 2. a 3. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 1/ na účet jeho právneho zástupcu trovy konania vo výške 185,04 eur a povinnosť nahradiť žalovaným 2/ a 3/ na účet ich právneho zástupcu trovy konania vo výške 255,48 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca žalobným návrhom sa domáhal, aby súd určil, že právne úkony, a to zmluva o pôžičke č. 01/99 z 12. 01. 1999, uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a žalovaným v 1. rade ako veriteľom, notárska zápisnica č. N 18/99, Nz 18/99 z 01. 02. 1999, spísaná notárskym úradom JUDr. A. O. v K., zmluva o pôžičke č. 02/99 z 12. 01. 1999, uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a právnym predchodcom žalovaných 2/ a 3/ V. F. a notárska zápisnica N 17/99, Nz 17/99 z 01. 02. 1999, spísaná notárskym úradom JUDr. A. O. v K., sú voči žalobcovi právne neúčinné.

Podľa názoru žalobcu nedošlo k reálnym pôžičkám, pretože tieto sumy boli v skutočnosti dlhom žalobcu voči žalovaným, ktorý vznikol ako nedoplatok tantiémov priznaných valným zhromaždením 30. 06. 1997 vo výške 12 220 000,-- Sk. Predstavenstvo úpadcu na zasadnutí 11. 08. 1997 schválilo rozdelenie tantiém pre Ing. A. H. vo výške 5 050 000,-- Sk, a V. F. vo výške 5 000 000,-- Sk. Vyplatenie tantiém sa rozhodli žalovaní riešiť formou zmlúv o pôžičke, ktoré boli pre spoločnosť zjavne nevýhodné, pretože stanovili nereálnu dobu splatnosti, zvýšili úrokovú sadzbu zo 4% ročne na 17,6% ročne a spojili zabezpečenie plnenia záväzku notárskou zápisnicou na exekučný titul, v dôsledku čoho bola spoločnosť zaťažená okrem dlhu aj exekučnými trovami. Podľa žalobcu sa jedná o právne úkony, ktorými boli konkurzní veritelia ukrátení, pretože na základe notárskych zápisníc dochádzalo k exekúcii majetku úpadcu, spôsobom nevýhodným pre veriteľov, exekúcie znamenali zmenšenie majetku úpadcu a nemožnosť realizácie výrobnjej činnosti, ktorá spôsobovala straty finančných prostriedkov, z ktorých sa mohli realizovať úhrady pre veriteľov.

Žalobca v konaní tvrdil, že v účtovných dokladoch nenašiel žiadne listiny, z ktorých by bolo zrejmé, že peňažné prostriedky na základe uzavretých zmlúv o pôžičke boli úpadcovi poskytnuté. Určenia neúčinnosti právnych úkonov sa domáha z dôvodu, že uvedenými

úkonmi boli veritelia úpadcu ukrátení a ich pohľadávky prihlásené v konkurze z tohto dôvodu nebudú uspokojené. Žalovaní namietali, že ide o platné zmluvy o pôžičke, ktoré neboli úpadcom v celom rozsahu splnené. Žalobca nepreukázal úmysel žalovaných právnymi úkonmi ukrátiť konkurzných veriteľov. Ďalej tvrdili, že notárska zápisnica je formou právneho úkonu, nie právnym úkonom, a preto žaloba nie je opodstatnená.

Predpokladom úspešného uplatnenia odporovateľnosti právneho úkonu je splnenie podmienok špecifikovaných v ustanovení § 15 zákona č. 328/1991 Zb. a konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „ZKV“). Odporovateľnosť sa týka len právnych účinkov právneho úkonu a nie jeho platnosti, z čoho vyplýva, že aj právny úkon, ktorému veriteľ úspešne odporoval ostáva naďalej platný a je neúčinný len voči konkurzným veriteľom. V predmetnom konaní bolo preukázané, že dlžníkove právne úkony, určenia neúčinnosti ktorých sa žalobca domáha, boli vykonané v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou a žalovanými ako členmi jeho štatutárneho orgánu. Splnenie uvedených podmienok má však význam len v spojení so skutočnosťou, že dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa. Súd sa stotožnil s názorom žalovaných, že notárske zápisnice sú formou právnych úkonov, nie právne úkony úpadcu. Z týchto dôvodov žaloba v časti o určenie neúčinnosti notárskych zápisníc nie je opodstatnená.

Súd taktiež dospel k záveru, že žalobca nepreukázal skutočnosť, že dlžníkove právne úkony, to znamená zmluvy o pôžičke uzavreté so žalovanými, na základe ktorých úpadcovi boli poskytnuté finančné prostriedky, ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzných veriteľov. Prípadné neposkytnutie peňažných prostriedkov zo strany veriteľov na základe predmetných zmlúv nemožno považovať za dôvod odporovateľnosti právnych úkonov, ale za nesplnenie záväzku zo zmlúv. Žalobca sa tiež nesprávne domáhal určenia neúčinnosti právnych úkonov voči žalobcovi, teda správcovi konkurznej podstaty v rozpore s ust. § 15 ods. 1 ZKV, z ktorého je zrejmé, že správca konkurznej podstaty sa môže domáhať určenia neúčinnosti právnych úkonov len voči konkurzným veriteľom. Z uvedených dôvodov súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Súd nevykonal dokazovanie navrhované žalobcom, zamerané na zistenie skutočnosti, či žalovaní skutočne poskytli úpadcovi pôžičku z dôvodu, že výsledky tohto dokazovania nemajú vplyv na právny záver súdu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania účelne vynaložených na bránenie práva, a to žalovanému v 1. rade vo výške 185,04 eur a žalovaným v 2. a 3. rade vo výške 255,48 eur.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie v zákonom stanovenej odvolacej lehote podľa ust. § 204 ods. 1 O. s. p. V odvolaní uviedol, že predmetom konania bola predovšetkým žaloba o neúčinnosť zmlúv o pôžičke č. 01/99 a č. 02/99, obe zo dňa 12. 01. 1999, ktoré boli uzavreté medzi úpadcom a členmi jeho štatutárneho orgánu v zmysle § 15 ods. 4 písm. a/ ZKV v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu. Je toho názoru, že splnenie uvedených zákonných podmienok bolo v konaní riadne preukázané, pričom pre úmysel žalovaných ukrátiť veriteľov úpadcu platí predpoklad vyplývajúci z ich právneho postavenia. Preto so závermi súdu, ktoré viedli k zamietnutiu žaloby, nesúhlasí.

Zdôraznil, že v účtovníctve úpadcu sa nenašla relevantná listina o prevzatí pôžičky. Podľa neho súčasne k ukráteniu konkurzných veriteľov došlo tak, že úpadca plnil, teda vrátil časť „pôžičky“ aj s príslušenstvom. Podľa doterajších výsledkov dokazovania sa javí, že žalovaní neposkytli úpadcovi žiadne prostriedky, no obdržali od neho plnenie, ako čiastočné vrátenie pôžičky, a to práve na úkor možného vyššieho uspokojenia konkurzných veriteľov.

Žaloba smeruje práve voči osobám, resp. ich právnym nástupcom, ktoré mali prospech z plnenia – vrátenia pôžičky, ktorú materiálne zjavne neposkytli. Preto nemôže obstať námietka, že konkurzní veritelia úpadcu nemohli byť ukrátení, nakoľko žalovaní plnili úpadcovi titulom pôžičky, a teda majetok úpadcu sa neznížil. Táto skutočnosť totiž nebola v konaní preukázaná.

Na pojednávaní 27. 01. 2010 navrhol vykonať dôkazy, ktoré by preukázali poskytnutie pôžičiek úpadcovi. Zmluvy o pôžičkách sú právnym základom konkurzných prihlášok žalovaných. Tieto právne úkony boli právnym titulom na vyplatenie – vrátenie časti peňažných prostriedkov žalovaným v období pred vyhlásením konkurzu, pričom dôkazy o tomto plnení zo strany úpadcu tvoria prílohy konkurzných prihlášok, v prílohách sa však nenachádzajú dôkazy o poskytnutí pôžičiek.

Tvrdí teda, že prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav, nevykonal navrhnutý dôkaz a vec nesprávne právne posúdil. Má za to, že v merite veci bolo nesprávne rozhodnuté, a navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok v tejto napadnutej časti a určil, že: Zmluva o pôžičke č. 01/99 zo dňa 12. 01. 1999, uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a Ing. A. H., J., ako veriteľom, je voči konkurzným veriteľom úpadcu neúčinná; a Zmluva o pôžičke č. 02/99 zo dňa 12. 01. 1999, uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a V. F., K., ako veriteľom, je voči konkurzným veriteľom úpadcu neúčinná. V tomto smere tiež žalobca navrhol pripustenie zmeny žalobného petitu. Súčasne požiadal náhradu trov prvostupňového ako i odvolacieho konania.

Predmetom konania bola aj žaloba o neúčinnosť notárskych zápisníc, v tejto časti žalobca zobral žalobu späť a navrhol zastaviť konanie o neúčinnosť notárskych zápisníc č. N 17/99, Nz 17/99 a č. N 18/99, Nz 18/99, obe spísané na Notárskom úrade JUDr. A. O. dňa 01. 02. 1999.

K odvolaniu sa vyjadrili žalovaní v 1. až 3. rade, ktorí zhodne uviedli, že súhlasia s čiastočným späťvzatím návrhu žalobcu a zároveň nesúhlasia s pripustením zmeny žalobného petitu. Žalovaný v 1. rade vo svojom vyjadrení vzniesol námietku premlčania práva žalobcu v prípade zmeny žaloby, ktorou sa domáhal určenia, že predmetná zmluva o pôžičke je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná, pretože žalobca právo odporovať právnym úkonom, urobeným v roku 1999 vo vzťahu ku konkurzným veriteľom uplatnil na súde až dňa 10. 03. 2010. K samotnému odvolaniu uviedol, že ho považuje za neopodstatnené, súhlasí s postupom i rozhodnutím súdu prvého stupňa. Preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň si žalovaný v 1. rade uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 77,29 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako odvolací súd, podľa ust. § 10 ods. 2 O. s. p. a po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., podľa § 214 ods. 2 O. s. p. došiel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Písomným podaním došlým odvolaciemu súdu dňa 10. 03. 2010 vzal žalobca žalobu v časti o určenie neúčinnosti notárskej zápisnice č. N18/99, Nz18/99 z 01. 02. 1999

a notárskej zápisnice N17/99, Nz17/99 z 01. 02. 1999, obe spísané notárskym úradom JUDr. A. O. v K., späť a navrhol, aby konanie v tejto časti bolo zastavené.

Podľa ustanovenia § 208 O. s. p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Žalovaný v 1. rade podaním zo dňa 22. 02. 2011 a žalovaní v 2. a 3. rade podaním zo dňa 20. 05. 2011 vyjadrili súhlas s čiastočným späťvzatím žaloby, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa ustanovenia § 208 O. s. p. späťvzatie žaloby v tejto časti pripustil, rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a konanie v tejto časti zastavil tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. Stotožnil sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Zo žalobného petitu nesporne vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia neúčinnosti právnych úkonov špecifikovaných v žalobe voči správcovi konkurznej podstaty s poukazom na § 15 ods. 4 písm. a/ zák. č. 328/1991 Zb. (ďalej ZKV), t. j. voči sebe samému, V konkurznom konaní, ak správca konkurznej podstaty alebo konkurzný veriteľ zistí, že na základe právneho úkonu dlžníka nastal úbytok majetku úpadcu, ktorý vedie k ukráteniu pohľadávok veriteľov, môžu sa domáhať určenia neúčinnosti týchto úkonov voči konkurzným veriteľom. Musí sa však jednať o dlžníkove právne úkony podľa § 15 ods. 2 až 6 ZKV, ktoré ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa. Osobou oprávnenou na podanie odporovateľnej žaloby je konkurzný veriteľ alebo správca (§ 16 ods. 1 ZKV). Dôsledkom úspešnosti odporovateľnosti je len neúčinnosť právnych úkonov voči konkurzným veriteľom za predpokladu splnenia zákonom stanovených podmienok v zmysle § 15 ZKV. Súd prvého stupňa žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca nesprávne v rozpore s ust. § 15 ods. 1 ZKV sa domáhal určenia neúčinnosti prípravných úkonov voči žalobcovi a nie voči

konkurzným veriteľom. Súd bol viazaný žalobným návrhom, ako aj tvrdeniami a podaniami žalobcu a nemal možnosť a ani oprávnenie meniť jednoznačne vymedzený petit (§ 79 O. s. p.).

V odvolacom konaní žalobca navrhol zmenu žaloby a žiadal odvolací súd aby určil, že zmluva o pôžičke č. 01/99 20 dňa 12. 01. 1999, uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a Ing. A. H., J., ako veriteľom, je **voči konkurzným veriteľom úpadcu neúčinná**. Zmluva o pôžičke č. 02/99 zo dňa 12. 01. 1999 uzavretá medzi spoločnosťou A., a. s., K., ako dlžníkom a V. F., K., ako veriteľom, je **voči konkurzným veriteľom úpadcu neúčinná**.

Zmena návrhu na začatie konania podľa § 95 ods. 1 O. s. p. je prípustná aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odvolací súd však nepripustil zmenu návrhu, pretože výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu s poukazom na ust. § 95 ods. 2 O. s. p. Voči navrhnutému zmenenému návrhu nebolo vykonané potrebné dokazovanie, t. j. súd neskúmal dôvody splnenia podmienok úspešnosti odporovateľnosti právneho úkonu v zmysle § 15 a 16 ZKV a či takto zmenený nárok bol uplatnený v zákonom stanovenej lehote. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok vo zvyšnej zamietajúcej časti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že v odvolacom konaní boli úspešní žalovaní v 1. až 3. rade, avšak trovy odvolacieho konania si uplatnil a vyčíslil len žalovaný v 1. rade (§ 151 ods. 1 O. s. p.). Preto mu súd priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 77,29 eur (tarifná odmena za jeden úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov je 57,-- eur + paušálna náhrada podľa § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky je 7,41 eur + DPH 12,88 eur, nakoľko je advokát platcom dane z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 uvedenej vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. apríla 2011

JUDr. Alena Prieceľová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová